

JUNO

USA, 2007

Ohjaaja: Jason Reitman

Käsikirjoitus: Diablo Cody

Pääosissa: mm. Ellen Page, J.K. Simmons, Michael Cera, Jennifer Garner, Jason Bateman ja Rainn Wilson

Elokuvan saamat palkinnot: Oscar 2008 parhaasta alkuperäisestä käsikirjoituksesta/käsikirjoittaja Diablo Cody

Ikäraja: K11

Kesto: 98 min.

Genre: komedia, draama

Koulukinon oppimateriaali on tehty lukiolaisille ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoille.

Oppimateriaalin teemat: raskaus, lapsettomuus, adoptio, abortti, päähenkilö, päälause, kolmen näytöksen malli

SYNOPSIS

Juno on vinhalla huumorilla ja letkeällä musiikilla maustettu draamakomedia Juno MacGuffista. Loistavan Ellen Pagen esittämä Juno on hauska ja suorapuheinen teini-ikäinen tyttö, joka elää omilla säännöillään, kun muut shoppailevat ostoskeskuksessa ja päivittävät MySpace-profiiliaan.

Itsevarmuuden rinnalla kuohuvat sekavat tunteet ja elämänkokoiset kysymykset ilman vastauksia, kun Juno tulee raskaaksi parhaalle ystävälleen Bleekerille (Michael Cera). Alkujärkytysten jälkeen Juno saa isänsä ja äitipuolensa (J.K. Simmons ja Allison Janney) tuen, kun hän päättää antaa lapsensa adoptoitavaksi täydelliselle pariskunnalle (Jennifer Garner ja Jason Bateman).

Syntymässä oleva uusi elämä kasvattaa muutakin kuin Junon vatsaa. Jokaisella vatsan ympärillä elävällä on edessään yhdeksän kuukauden mittainen tutkimusmatka omaan itseen, rakkauteen ja aikuisuuteen.

1. Ennen elokuvaa

a) Keskustelkaa teiniraskauksista. Mitä asioita raskaaksi tuleva alaikäinen nuori joutuu pohtimaan? Minkälaisia käytännön ongelmia nuorelle äidille voi tulla?

Teini määritellään 13-19 -vuotiaaksi nuoreksi.
Lähde: <http://fi.wikipedia.org/wiki/Teini>

Teiniäitien kokemuksia löytyy osoitteesta
<http://www.teiniperheet.fi/tarinat.htm>

b) Miten koette yhteiskunnassa suhtauduttavan teiniraskauksiin? Miten teiniraskauksia voitaisiin ehkäistä?

c) Keskustelkaa pienryhmissä saamastanne ehkäisyvalistuksesta. Ottakaa selvää, minkälaista ehkäisyvalistusta nykyään annetaan. Minkälaista mielestänne on hyvä ehkäisyvalistus? Mistä ehkäisyvalistusta kuuluu saada? Laatikaa keskustelun pohjalta 10 -15 minuutin mittainen ehkäisyvalistusesitys, joka on suunnattu 13–16 -vuotiaille nuorille. Keksikää kampanjalle iskevä nimi ja ideoikaa nuoria puhutteleva lähestymistapa.

2. Tarinan päähenkilö

Elokuvan päähenkilö on 16-vuotias Juno, joka tulee yllättäen raskaaksi parhaalle ystävälleen. Hän päättää pitää lapsen ja antaa sen adoptoitavaksi lapsettomalle pariskunnalle. Raskausajasta muodostuu omalaatuinen kokemus, johon päähenkilön lisäksi osallistuu hänen lähipiirinsä.

a) Jouko Aaltonen on määritellyt päähenkilön kirjassaan Käsikirjoittajan työkalut seuraavasti: ”Päähenkilö on se, jolle tapahtuu.” Pohtikaa pareittain elokuvan päähenkilö Junoa. Mikä on hänen päämääränsä/ tahtonsa?

b) Miten päähenkilö kasvaa ja kehittyy tarinan aikana?

c) Mikä mielestänne tekee päähenkilöstä uskottavan/epäuskottavan?

d) Jouko Aaltoisen mukaan päähenkilöllä täytyy olla vastavoima, joka estää päähenkilöä pääsemästä tavoitteeseensa. Kuka tai mikä on Junon vastavoima? Purkakaa parikeskustelut luokan kanssa ja vertailkaa mielipiteitänne.

e) Elokuvassa on paljon sivuhenkilöitä. Kuka sivuhenkilöistä on mielestänne mielenkiintoisin? Mikä on hänen suhteensa päähenkilöön? Mitkä asiat tekevät hänestä kiinnostavan? Valitkaa pareittain yksi henkilöistä ja laatikaa tietojenne pohjalta hänestä mind map. Kuvitelkaa hänelle menneisyys, joka on vaikuttanut siihen,

millaisena hänet esitetään elokuvassa. Keksikää hänelle myös tulevaisuudensuunnitelmat ja tavoitteet.

Lähde: Aaltonen, Jouko: Käsikirjoittajan työkalut. Audiovisuaalisen käsikirjoituksen tekijän opas. Suomalaisen Kirjallisuuden seuran toimituksia 872, Tampere 2003.

3. Raskaus

”Raskaus tarkoittaa aikaa, jolloin nainen kantaa sisällään hedelmöitynyttä munasolua, josta kehittyy alkio ja myöhemmin sikiö. Ihmisillä raskaus kestää noin 9 kuukautta ja päättyy synnytykseen. Synnytyksessä jälkeläinen poistuu kohdusta. Raskauden aikana äidillä ei ole kuukautisia. Raskaus edellyttää yhdyntää, paitsi keinohedelmöityksen yhteydessä.”

Lähde: <http://fi.wikipedia.org/wiki/Raskaus>

Raskaana olevaa suositellaan ottamaan mahdollisimman pian yhteyttä neuvolaan. Äitiys- ja lastenneurolat toimivat terveyskeskuksen osana. Tavoitteena on turvata odottavan äidin, sikiön, syntyneen lapsen sekä koko perheen mahdollisimman hyvä terveys. Neuvoloiden palvelut ovat maksuttomia.

Äitiysneuvola seuraa äidin ja sikiön fyysistä hyvinvointia ja järjestää vanhemmille synnytysvalmennusta. Toiminnassa painotetaan myös perheen psyykkisen ja psykososiaalisen hyvinvoinnin edistämistä.

Raskaana olevan naisen on käytävä terveystarkastuksessa äitiysneuvolassa ennen neljännen raskauskuukauden päättymistä, jotta hän olisi oikeutettu äitiysavustukseen. Normaalisti sujuvan raskauden aikana odottava äiti käy neuvolassa 12–15 kertaa, tavallisesti terveydenhoitajan vastaanotolla. Lääkäri tutkii äidin 2-3 kertaa raskauden aikana. Useimmat terveyskeskukset tarjoavat odottavalle äidille mahdollisuuden päästä ultraäänitutkimukseen, tavallisesti 12.–16. raskausviikon aikana.

Lastenneurolan tehtävänä on seurata ja tukea lapsen fyysistä, psyykkistä ja

sosiaalista kehitystä sekä ohjata lapsi tarvittaessa tutkimuksiin ja hoitoon muualle. Neuvolat myös tukevat ja ohjaavat perhettä kasvatuskysymyksissä ja elämänhallinnassa.

Synnytyksen jälkeen äitiysneuvolan terveydenhoitaja käy lapsen kotona. Sen jälkeen lapsi ja perhe siirtyvät lastenneuvolan asiakkaiksi.

Suositusten mukaan alle yksivuotiaat käyvät neuvolan terveystarkastuksessa kahdeksan kertaa, 1-2-vuotiaat neljä kertaa vuodessa ja sitä vanhemmat kerran vuodessa. Lääkäri tarkastaa alle yksivuotiaat 2-3 kertaa ja sen jälkeen joka toinen tai kolmas vuosi siihen saakka kunnes lapsi 7-vuotiaana menee kouluun ja siirtyy kouluterveydenhuollon asiakkaaksi.

Lapsi saa neuvolassa myös rokotosohjelmaan kuuluvat rokotukset.

Lisää tietoa äitiys- ja lastenneuvolasta:

Äitiys- ja lastenneuvolatyö Suomessa (selvityksiä 2005:22)

Lastenneuvola perheiden tukena. Opas työntekijöille (oppaita 2004:14)
Suuntaviivat lastenneuvolatoiminnan järjestämisestä kunnille (oppaita 2004:13)

<http://www.stm.fi/Resource.phx/vastt/tervh/thpal/neuvola.htx>

Lisätietoa naisten ja tyttöjen asioista löytyy osoitteesta <http://www.tyttojentalo.fi/fi/etusivu/>

Elokuvan alkutekstijaksossa Juno juo paljon mehua, jotta häntä pissattaisi raskaustestiä tehdessä. Kauppiaan kanssa käydystä keskustelusta käy ilmi, että Juno on jo tehnyt monta raskaustestiä eikä hän silti ole uskoa positiivista testitulosta todeksi.

a) Perehtykää pienryhmissä raskauden alkuvaiheeseen. Mitkä ovat ensimmäisiä raskauden merkkejä? Miten raskauden merkit näkyvät Junossa? Laatikaa oma listanne ja vertailkaa sitä muiden ryhmien kanssa.

Raskauden merkkejä ovat esimerkiksi pahoinvointi, väsymys, jatkuva jano ja pissahätä, tunteenpurkaukset, hajujen

tuntuminen voimakkailta tai kummallisilta, makutottumusten muutokset, arat rinnat, turvonneet ikenet ja verenvuoto ikenistä tai nenästä.

Lähde:

<http://metku.net/~pesu/faq.php#raskaana>

b) Raskaus aiheuttaa Junolle pahoinvointia ja oksentelua. Laatikaa pienryhmissä toinen lista raskausajan ongelmista tai riskeistä. Vertailkaa ja täydentäkää listoja yhdessä toisten ryhmien kanssa.

Raskausaikana voi esiintyä esimerkiksi pahoinvointia, veristä vuotoa, verenpaineen nousua, maksa-arvojen nousua, poikkeavaa painon kehitystä, ennenaikaisia supistuksia ja ennenaikaista synnytyksen uhkaa, närästystä, suonikohjuja, ummetusta, peräpukamia ja liitoskipuja.

Lähde:

<http://www.poliklinikka.fi/?page=0578192&id=0684129>

Raskausaika ei suositella nautittavaksi alkoholia, liikaa A-vitamiinia, sisävesien kaloja ja makeutusaineita. Raskausaikana voi esiintyä mielitekoja ja vastenmielisyyttä joitakin ruoka-aineita kohtaan. Loppuraskaudesta ruokaillessa voi vaivata nopea täyttymisen tunne.

Lähde:

http://www.terve.com/hyvinvointi/ruokavalio/raskausajanravitseminen/document_view#V%E4ltett%E4vi%E4%20ruoka-aineita%20raskauden%20aikana

Raskausaikana on oltava huolellinen lääkkeiden käytössä, sillä jotkut lääkkeet saattavat vaarantaa sikiön kehitystä. Äidin tulee neuvotella lääkärin kanssa ennen lääkkeen ottamista.

Lähde ja lisätietoa raskausajasta ja lääkkeiden käytöstä:

http://www.laaketietokeskus.fi/page.php?page_id=92.

Raskaus voi päättyä ennen 20. raskausviikkoa, jolloin sitä kutsutaan keskenmenoksi. Yleensä keskenmenon syy on sikiöperäinen. Keskenmeno voi johtua esimerkiksi myös

kromosomipoikkeavuuksista, tulehduksesta tai infektiosta.

Lähde ja lisätietoa keskenmenoista:
<http://metku.net/~pesu/keskenmeno.php>

c) Tutustukaa raskausajan kulkuun. Minkälaisia hormonaalisia muutoksia äidissä tapahtuu raskauden aikana? Miten muutokset näkyvät Junossa? Miten Junon suhtautuminen vauvaan muuttuu raskauden edetessä? Jokainen valitsee itseään eniten kiinnostavan muutoksen ja esittelee sen suullisesti koko ryhmälle.

Lisätietoa raskauden aiheuttamista hormonaalisista muutoksista löytyy osoitteesta http://www.hedelmällisyys.fi/finland/pregnancy/Hormonal_Support/Hormonal_Changes.jsp

Raskauden aiheuttamasta vaikutuksesta seksiin ja seksuaalisuuteen
<http://www.tohtori.fi/?page=8867772&id=7979609>

d) Miten Junon perhe ja ystävät reagoivat raskauden etenemiseen? Miten Junon raskauteen suhtaudutaan koulussa? Keskustelkaa ryhmässä ja pohtikaa, minkälainen suhtautumistapa raskauteen tukee nuorta äitiä parhaiten.

e) Elokuvasa lapsen isä Bleeker jatkaa aluksi normaalia elämäänsä Junon raskaudesta huolimatta. Miten hänen poissaolonsa vaikuttaa Junoon? Miten Bleekerin rooli lapsen isänä muuttuu elokuvan aikana? Pohtikaa ja keskustelkaa yhdessä, miten lapsen isä voi osallistua odotukseen.

4. Abortti

”Abortti eli raskaudenkeskeytys (indusoitu abortti, abortus arte provocatus eli aap) tarkoittaa raskauden keinotekoista päättämistä poistamalla alkio tai sikiö kohdusta joko mekaanisesti kirurgisin keinoin tai kemiallisesti lääkityksellisin keinoin.

Suomessa abortilla tarkoitetaan lainsäädännössä raskauden keinotekoista päättämistä ennen 20 raskausviikkoa sekä Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (TEO:n) luvalla sikiön vaikean poikkeavuuden

perusteella suoritettua raskaudenkeskeytystä ennen 24 raskausviikkoa.”

Lähde: <http://fi.wikipedia.org/wiki/Abortti>

Elokuvasa Juno päättää olla tekemättä aborttia, kun hän kuulee sikiöllä olevan kynnet.

a) Tutustukaa raskauden etenemiseen odotusajan kalenterin avulla. Raskausaika kestää keskimäärin 40 raskausviikkoa. Missä vaiheessa raskautta ihminen on mielestänne ihminen eikä solumassaa? Mikä tekee solumassasta ihmisen?

Odotusajan kalenteri löytyy osoitteesta http://www.vauva-lehti.fi/odotusjasynnytys/default_alasivu.asp?f=25

Abortista löytyy lisätietoa esim. osoitteesta <http://fi.wikipedia.org/wiki/Abortti> ja http://www.kaypahoito.fi/kh/kh_julkaisu.NaytaArtikkelin?artikkeli=hoi27050#srefs

b) Pohtikaa raskauden keskeyttämisen etiikkaa. Mistä syistä aborttiin mielestänne päädytään? Kuka päättää raskauden keskeyttämisestä? Minkälainen elämä on elämisen arvoista?

c) Tutkikaa tilastoja raskauden keskeytysten määrästä. Pohtikaa niiden perusteella syitä abortin tekemisen puolesta ja aborttia vastaan. Jakakaa luokka kahtia ja järjestäkää väittely puolesta ja vastaan.

Tilastotietoa raskauden keskeytyksistä ja syistä löytyy osoitteesta <http://www.stakes.fi/FI/Tilastot/Aiheittain/Lisaantymisen/raskaudenkeskeytykset/index.htm>

d) Vertailkaa mielipiteitänne ja Suomen lakia raskauden keskeyttämisestä.

Suomen laki raskauden keskeyttämisestä löytyy osoitteesta <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1970/19700239>

e) Miksi joissain maissa aborttien tekeminen on lailla kielletty? Mitä seurauksia abortin kieltämisestä mielestänne aiheutuu?

Lista maista, jotka ovat kieltäneet abortin eri perustein:
<http://www.pregnantpause.org/lex/world02.htm>

f) Ottakaa selvää uskontokuntien suhtautumisesta aborttiin. Miten eri uskontokunnat suhtautuvat aborttiin?

Hindulaisuus kieltää abortin, ellei lapsen äidin henki ole vaarassa.

Islam kieltää abortin paitsi silloin, kun lapsen äidin henki on vaarassa.

Katolilaiset kieltävät abortin, sillä heistä jokaisella elävällä olenolla on oikeus elää.

Evankelis-luterilainen uskonto sallii abortin, jos äidin henki on uhattuna; jos lapsi on saanut alkunsa raiskauksesta tai lapsi on vakavasti vammaan, vajaamielinen tai sairas.

Lähde ja lisätietoa uskontokuntien suhtautumisesta:
http://www.beliefnet.com/features/0628_achart.html

<http://www.evl.fi/sanasto/selitysA.htm>

5. Lapsettomuus

Juno huomaa lehdessä lapsettoman pariskunnan ilmoituksen, jossa he etsivät itselleen lasta. Juno tutustuu täydelliseltä vaikuttavaan pariskuntaan ja päättää antaa lapsensa heille adoptoitavaksi. Juno ja pariskunnan miehen (Jason Bateman) välille syntyy erikoinen suhde. Junolle selviää, että lapsi on ainoastaan pariskunnan naisen (Jennifer Garner) haave. Pariskunta päätyy eroon, ja Juno antaa lapsensa äitiydestä haaveilevan naisen adoptoitavaksi.

a) Selvittäkää, mistä syistä lapsettomuus voi johtua. Miten lapsettomuutta hoidetaan?

”Lapsettomuus on psykososiaalinen ongelma, jossa lasta haluava pariskunta tai yksinelävä ei syystä tai toisesta ole kykenevä sellaista hankkimaan. Lääketieteellisesti tahaton lapsettomuus määritellään tilanteeksi, jossa pariskunta ei ole vuoden yrittämisestä huolimatta ole onnistunut saamaan raskautta alulle. Tahaton lapsettomuus on ollut viime vuosina länsimaissa kasvussa muun muassa synnyttäjien iän nousemisen vuoksi. Suomessa se koskee arviolta 15 % hedelmällisessä iässä olevia pareja.

Lapsettomuus voi olla myös harkittua ja asianomaisten kannalta hyväksytty tila. Ongelmaksi koettua lapsettomuutta voi hedelmättömyyden lisäksi aiheuttaa myös lapsen kuolema ja itsensä lapsettomiksi voivat kokea myös yksinelävät tai samaa sukupuolta olevan kumppanin kanssa parisuhteessa olevat.

Tämän lisäksi lapsettomuus voi olla myös ns. sekundäärilapsettomuutta eli pariskunta haluaa saada enemmän lapsia, mutta ei saa.”

Lähde: <http://fi.wikipedia.org/wiki/Lapsettomuus>

Lapsettomuus miehillä voi johtua esimerkiksi siittiöiden kokonaan puuttumisesta tai niiden huonosta liikkumiskyvystä. Naisella lapsettomuutta voivat aiheuttaa esimerkiksi munasolun kehittymisen ja irtoamisen häiriöt sekä munanjohtimien ongelmat. Munanjohtimet voivat tukkeutua muun muassa tulehdusten tai sairauksien vuoksi. Myös kohdun rakenteessa olevat ongelmat voivat aiheuttaa lapsettomuutta.

Joskus lapsettomuuden taustalta voi löytyä pariskunnan toisen osapuolen haluttomuus tulla vanhemmaksi tai ei-hedelmälliseen aikaan ajoitettu yhdyntä. Joskus syytä lapsettomuuden aiheuttajaan ei löydetä lainkaan.

Lähde ja lisätietoja lapsettomuudesta:
<http://www.poliklinikka.fi/?page=6119320&id=1243355>

b) Laatikaa pareittain kuvitteellinen ilmoitus lasta adoptoivalle pariskunnalle. Vertailkaa valmiita ilmoituksia ja keskustelkaa, millä argumenteilla ”pariskunnat” ovat ilmoittaneet olevansa hyviä vanhempia adoptiolapselle.

6. Adoptio

”Adoptio eli lapseksiottaminen on oikeudellinen toimenpide, jolla adoptiovanhemman tai adoptiovanhempien ja adoptoitavan välille muodostetaan uusi perhesuhde, vanhemman ja lapsen suhde. Adoptiossa adoptoitavan entinen laillinen perhesuhde (lapsi-vanhempisuuhde) katkeaa osin tai kokonaan.”

Lähde: <http://fi.wikipedia.org/wiki/Adoptio>

a) Keskustelkaa mielikuvistanne adoptiosta. Miten adoptioista mielestänne keskustellaan mediassa? Miten näkemissänne elokuva- tai tv-sarjoissa on käsitelty adoptiota? Selvittäkää adoptioprosessin kulku ja vertailkaa totuutta ja mielikuvianne.

Lisätietoa löytyy osoitteista

<http://fi.wikipedia.org/wiki/Adoptio>

<http://www.interpedia.fi/adoptio/index.html>.

Suvi Lindénin haastattelu adoption tekemisestä Apulehdessä 24.8.2006, kirjoittanut Eija Mäkinen
<http://www.apu.fi/i/miset/article132209-1.html>

Tieto tuista ja adoptioasioista

<http://www.kela.fi/in/internet/suomi.nsf/Docs/110701111752EH?OpenDocument>

b) Pohtikaa yhdessä adoption etiikkaa. Missä tilanteessa lapseksiottaminen voidaan tehdä? Kenellä on mielestänne oikeus adoptoida lapsi?

Lisätietoa lapseksiottamisesta löytyy osoitteista

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1985/19850153>

http://www.lskl.fi/showPage.php?page_id=44.

Samaa sukupuolta olevien parien adoptio-oikeudesta löytyy lisätietoa osoitteesta

http://fi.wikipedia.org/wiki/Samaa_sukupuolta_olevien_parien_adoptio-oikeus.

7. Kolmen näytöksen malli ja elokuvan päälause

a) Jouko Aaltonen esittelee kirjassaan Käsikirjoittajan työkalut kolminäytöksisen draamaelokuvan mallin. Mallin mukaan elokuva voidaan jakaa kolmeen näytökseen, jotka ovat virittely, kehittäminen ja ratkaisu.

Ensimmäinen näytös ja toinen näytös päättyvät käännekohtiin. Määritelläkää Juno-elokuvan ensimmäinen ja toinen käännekohta. Mikä on elokuvan kolmannen näytöksen kliimaksikohta ennen elokuvan loppuratkaisua?

Elokuvan ensimmäinen käännekohta on sopivien adoptiovanhempien löytäminen ja sitä kautta raskauden tuleminen todelliseksi. Toinen käännekohta on adoptiovanhempien eroaminen, eli Junon sekä lapsen tulevaisuudensuunnitelmien muuttuminen. Kliimaksikohta on Junon ja Bleekerin suuteleminen urheilukentällä.

b) Elokuvan sisällön voi tiivistää päälauseeseen. Jouko Aaltonen määrittelee kirjassaan päälauseeseen olevan yksi lause tai virke, johon on puristettu elokuvan keskeinen sisältö. Mikä voisi mielestänne olla Juno-elokuvan päälause?

Elokuvan päälauseita voivat olla esimerkiksi ”Teinityttö tutustuu aikuisten maailmaan raskautensa myötä”, ”Nuori tyttö tulee vahingossa raskaaksi ja päättää antaa lapsensa adoptoitavaksi täydellisille vanhemmille”, tai vaikkapa ”Pikkuvanha teini päättää pitää vahinkolapsen ympäristön paineista huolimatta”.

Lähde: Aaltonen, Jouko: Käsikirjoittajan työkalut. Audiovisuaalisen käsikirjoituksen tekijän opas. Suomalaisen Kirjallisuuden seuran toimituksia 872, Tampere 2003.

c) Pohtikaa keksimänne päälauseen sisältöä. Kenelle elokuva on sen perusteella suunnattu? Arvioikaa, millä perusteella elokuva onnistuu tai ei onnistu tavoittamaan kohdeyleisönsä.

Oppimateriaalin on laatinut medianomi
amk Lotta-Kaisa Riistakoski.
Oppimateriaalin on tuottanut
Anna-Liisa Puura-Castrén
Koulukinosta.